

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — 40 Lei
Pe jumătate de an — — — 20 Lei

Apare odată în săptămână: Duminică.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Predică

rostită de P. S. Sa Domnul Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa, la sfințirea bisericii din Miniș, în 14 Noembrie 1925.

Iubiții mei fii duhovnicești!

M'a învrednicit bunul Dumnezeu ca astăzi să săvârșesc a opta sfințire de biserică în scurta mea păstorire de până acum. Glasul de chemare al credincioșilor ca să le sfințesc bisericile, este sfânt pentru mine. Este sfânt căci văd în glasul acesta reînviind credința și evlavie moșilor și strămoșilor noștri. Este sfânt căci văd într'ânsul strădania nețărmurită a fiilor mei duhovnicești, de a alerga spre țânta dată omului de Dumnezeu atunci când l-a zidit.

Bucuria mea este mare în asemenea împrejurări, văzând că și voi sunteți hotărâți a îndeplini chemarea voastră de oameni buni și de creștini dreptcredincioși. Căci nu numai soarele este făcut ca să lumineze, nu numai luna și stelele sunt făcute ca să lumineze pe cer, nu numai florile sunt făcute ca să împodobescă grădinile, dar și omul ca cea mai frumoasă floare, ca cel mai frumos luminător este chemat să împodobescă lumea cu faptele lui și să lumineze întunerecul răutății cu lumina dragostei lui.

Iubiții mei fii duhovnicești! Împăratul Napoleon cu ceva înainte de moartea sa pe iscela Sf. Elena zise cu întristare: „Eu, Iuliu Cezar și Alexandru cel-Mare am întemeiat câte o împărăție sprijinită pe puterea armelor, dar s'au năruit. Iisus Hristos însă a întemeiat o împărăție fără de sfârșit, fiindcă este întemeiată pe dragostea creștină, care toate le izbândește”. — Vedeți, iubiți frați în Domnul, în numele dragostei creștinești se adunau cei dintâi creștini în sfintele biserici, unde se întăreau în slăbiciunile lor, după pilda sfintilor Apostoli, cari stăruiau în rugăciune așteptând pe Duhul Sfânt. Această pildă a însuflețit și pe strămoșii noștri, cari zidind biserici, nu uitau nici de cuvintele Sf. Apostol Petru: „Și voi înși-vă ca niște pietre vii, vă zidiți casă

duhovnicească, preoție sfântă, ca să aduceți jertfe duhovnicești, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos” (I. Petru 2 v. 5.)

Precum pietrele din zidurile bisericilor se închegau și alcătuiau locașuri sfinte, astfel și înaintașii noștri prin credință, dragoste și nădejde se închegau în mănunchiuri de pietri vii după cuvintele sf. Apostol Petru. Eu știau că și lor li-se potrivesc cuvintele lui Dumnezeu către Solomon: „Și voi locul în mijlocul fiilor lui Israil și nu voiu părăsi pe poporul meu Israil” (III. Imp. 6 v. 13.) Precum însă fiii lui Israil aveau făgăduința aceasta dată numai cu condiția ca să umble întru poruncile Domnului, așa avem și noi aceeași făgăduință căci moștenirea lui Israil a trecut asupra noastră a creștinilor. Această făgăduință a dat mari binecuvântări creștinilor cari au păzit cuvântul Domnului. Căci Dumnezeu în Vechiul Testament se arăta în chip de nor luminos, care era peste acoperământul împăcării așezat deasupra costului mărturiei. Dar în biserică creștină în locul norului luminos din care Dumnezeu nu vorbea cu toți, este așezată taina sfintei Duminecături, se jertfește jertfa cea fără de sânge la Sf. Liturghie și prin aceasta fiecare credincios vine în atingere cu însuș Domnul Iisus Hristos. Iată cecece nu știa împăratul Solomon: după sfințirea templului el se întreba: Cum va locul Dumnezeu cu oamenii pe pământ. „De vremece cerul și cerul cerurilor nu sunt destul ție, în ce chip casa aceasta, care o am zidit numelui tău?” (III. Imp. 8 v. 27.) Pentru noi nu se pune această întrebare, ci noi zicem că avem pe Dumnezeu de față prin jertfa cea fără de sânge.

Și nu numai aceasta. Binecuvântările făgăduinții Domnului sunt foarte mari. Ele sunt cu mult mai mari decât ale oricăror oameni din lume. Sunt oameni geniali, cari ca niște meteori luminează veacul lor. Precum se topește lumânarea ca să dea lumină, așa se jertfesc oamenii mari, dar acestea toate sunt puține în fața binecuvântărilor cerești; avem bunăoară taina botezului; prin taina aceasta primită în sf. biserică, devenim fii ai bisericii, primim dreptul de-a ne numi creștini. Aici în

sfânta biserică mergem la taina pocăinții, primim taina sfintei împărtășiri, primim binecuvântarea prin taina căsătoriei și alte binecuvântări.

Vedem dar că Dumnezeu nouă creștinilor ni-a hărăzit mai mari binefaceri decât Israelitenilor. Zicând: „*nu voiu părăsi pe poporul meu*”, ni-a dat și nouă cea mai mare asigurare că dacă ascultăm poruncile lui va fi cu noi în tot ceasul și în tot locul. Dar nu va fi cu aceia cari fug de sfânta biserică. Pentru aceștia se potrivesc cuvintele Mântuitorului: „De nu rămâne cineva întru mine, se scoate afară ca vița și se usucă și o adună pe ea și în foc o aruncă și arde” (Ioan 15.) În sfânta biserică auzim, iubiții mei fii duhovnicești, cuvintele lui Iisus: „Eu sunt buciul viței, voi vițele, cela ce rămâne întru mine și eu întru el, acesta aduce roadă multă, că fără de mine nu puteți face nimic” (Ioan 15 v. 5). Am amintit aceste cuvinte ale Mântuitorului, ca să înțelegeți ce însemnează a fi cu Mântuitorul, ca unii cari vă ocupați cu cultivarea viilor.

Iată ce însemnătate mare are pentru noi legătura neîntreruptă cu învățătura Domnului nostru Iisus Hristos. Dacă ținem legătura aceasta, Domnul nu ne va părăsi. Zice doar Domnul: „De mă iubește cineva pe mine, cuvântul meu va păzi și Tatăl meu îl va iubi pe el și la el vom veni și lăcaș la dânsul vom face” (Ioan 14 v. 23). De aceea și zice sf. Apostol Pavel: „Au nu știți că sunteți casa lui Dumnezeu, și Duhul lui Dumnezeu locuiește întru voi?” (I. Cor. 3 v. 16).

Legătura neîntreruptă cu Dumnezeu o avem prin cercetarea deasă a sfintei biserici. Nu o vom avea deci dacă cercetăm biserică din Crăciun în Paști sau numai la alte zile mari. Intreagă învățătura lui Iisus este ca un cerc în jurul sufletului nostru și nu ne este iertat a eși din cercul acesta niciodată, dacă voim ca sufletul să fie atins numai de învățăturile Domnului. Regele Antioh al Siriei voia să ocupe cetatea Alexandriei. Romanii, cari stăpâneau cetatea, — au trimis pe generalul Popilius să roage pe rege a lăsa cetatea în pace. Regele începu să se supere, dar generalul fără nici o temere făcu un cerc cu sabia în jurul regelui și zise serios: Nu vei putea părăsi cercul acesta dacă nu ne vei spune dorești pace sau războiu! Și regele a părăsit planul și a plecat acasă. Asemenea lui toți avem cercul învățaturii lui Hristos; dacă eșim din cercul acesta știe lumea întreagă că rău este scopul nostru în clipa următoare. Dacă rămânem însă între granițele învățaturii lui Iisus, toți vor ști că nu ne abatem din calea

vieții neperitoare. Dacă rămânem în Domnul, — vom avea încredere în acei semeni ai noștri cari cercetează regulat biserică și sprijinesc instituțiile ei binefăcătoare.

Da, iubiții mei fii duhovnicești! Pe calea aceasta se sădesc în suflete adevăratele învățături. Numai și numai prin biserică. Acolo se învață Cuvântul lui Dumnezeu: „Credința este din auz, iar auzul prin cuvântul lui Dumnezeu” (Rom. 10 v. 17). În biserici răsună cuvântul acesta, din biserici ne vin darurile și binecuvântările după cari aleargă sufletele creștinilor. Alergat-au și strămoșii noștri după aceste daruri și binecuvântări și jertfeau totul pentru a ridica Altarele sfinte. Poezia populară ne spune că voevodul Ștefan-cel-Mare s'a luat la întrecere cu arcașii săi și prin săgeata frântă în paltin i-s'a arătat locul altarului mânăstirii Putna. Chiar dacă istorisirea este ivorșată din fantezia bogată a poporului nostru, este de netăgăduit că suntem datori a ne apropia cu iuțea săgeții de sfintele biserici.

În biserică învățăm adevărata înțelepciune, care nu este altceva decât judecata dreaptă asupra tuturor lucrurilor cu vorba și fapta. A ști ceva nu înseamnă încă înțelepciune. Poți ști multe și totuși să nu fii înțelept, iar pe de altă parte, cu puțină știință poți fi înțelept. Cel ce zidește o casă, adună tot felul de material, piatră, var și cărămidă spre un singur scop și apoi întocnește laolaltă lucrurile adunate, după planul făcut mai înainte. Așa și pentru oameni este un plan armonios. A merge după planul acesta așezat de Dumnezeu, însemnează a avea adevărata înțelepciune. Voi aveți iubiților înțelepciunea aceasta arătată prin jertfa depusă pentru împodobirea din nou a acestei biserici, care s'a sfințit azi prin rugăciunile Smereniei Mele. Voi puteți zice că Domnul locuiește în mijlocul vostru și nu vă va părăsi câtă vreme nici voi nu veți părăsi calea bisericii.

Sfântul martir Ignatie ne istorisește că într-o zi după biserică venise la el un călugăr și i-se plânse că în timpul sf. Liturghii a rămas puțin cam rece și nemișcat ca și zidurile și stâlpii sfântului Altar. Sfântul Părinte a mângăiat pe acel pustnic, zicându-i să nu descurajeze căci precum zidurile și stâlpii împodobesc Altarul, așa împodobeste și omul creștin biserică lui Dumnezeu, căci darul lui Dumnezeu în multe feluri lucrează. Va lucra darul lui Dumnezeu și asupra noastră a tuturor, cari ne dăm seama că suntem datori a îngriji nu numai de cele trupești, ci și de cele sufletești. „Sufletul mai mare este decât hrana și trupul decât haina”. Așa ne învață Mântuitorul (Luca

12 v. 23) și această învățătură trebuie să fie sfântă pentru noi. Orice am face în viața aceasta, toate spre lauda lui Dumnezeu să le facem și să nu uităm că precum planta care își scutură sămânța apărută contra frigului de frunzele căzute, încolțește la vremea sa, așa și din viața noastră a celor de azi, urmașii doresc să culeagă sucuri de viață care să-i facă pe ei mai buni creștini, mai buni cetățeni ai țării de cum suntem noi.

Eu am cea mai bună nădejde în privința aceasta și doresc vouă tuturor iubirii mei păstorii, să aveți viață lungă, plină de binecuvântări cerești, ca din sfânt locașul acesta până la ultima suflare a vieții voastre să laudați pe Dumnezeu, căruia se cuvine cinstea și închinăciunea, totdeauna acum și pururea și în vecii vecilor Amin.

Nainte cu Dumnezeu.

(Sfințirea bisericii din Miniș.)

Cu voe bună și încredere în desăvârșirea cauzei sfinte, căreia și-a închinat viața, și îndemnat de multele neajunsuri sufletești ale credincioșilor noștri, aduse de valurile războiului, P. S. Sa Episcopul nostru a plecat iarăși pe drumul luminei. A plecat pe urmele apostolilor ca să imprăștie ceața necredinței de pe suflete și să ducă între enoriașii eparhiei o nouă orientare morală care să scoată mulțimea la limanul mântuirii. Căci doar știm că unde este credință, acolo este și lumina conștiinței sănătoase.

În rândul acesta P. S. Sa își îndreaptă privirile spre frunza comună Miniș, protopopiatul Aradului, unde plecăm cu un motor special Sâmbăta dimineața, în 14 l. c. la oarele 7 și jum. P. S. Sa are în suită pe dnii referenți M. Păcățian, D. Muscan, I. Cioară, prof. C. Turicu și redactorul dela „Biserica și Școala”. La gară ni se atașează dnii general Scărișoreanu, vi-teazul erou dela Oituz, N. Pop directorul regionalei CFR. Arad, conzilierul primăriei Arad C. Popa, Gh. Ispravnic director la regionala CFR. Arad, apoi prim-pretorele Putici și revizorul Balint.

În Miniș P. S. Sa este așteptat de popor, în frunte cu protopopul tractual T. Vățian, preotul locului Petru Pele și alți preoți și intelectuali din jur. La cuvintele de bineventare ale părintelui Pele, P. S. Sa răspunde că vine cu dragoste să predea sfintei sale destinațiuni biserica noastră din aceasta comună.

La oarele 9 Părintele Episcop este condus în procesiune dela locuința preotului la biserica de următorii protopop, preoții și diaconi: M. Păcățian, D. Muscan, T. Vățian, I. Cioară, C. Turicu, S. Stana din Arad, Procop. Givulescu, Radna, R. Vățian, Ghloroc, P. Pele Miniș, C. Popescu, Pauliș, N. Țandru și D.

Popa, Cuvin, I. Marșieu Micălaca și Iosif Turcu Vărădia. Între oaspeții mai observ pe părinți: Felnecan din Sâmbăteni, Adamovici din Covăsinț, Doboș din Belotinț și profesorul Doboș din Arad.

— Pe o vreme cu soare căldicel de toamnă, se face sfințirea apei naintea bisericii, apoi după rânduiala tipicului se efectuează sfințirea bisericii, prin așezarea sf. moaște în sf. prestol, punerea celor 4 evangheliști, ungerea cu sf. mir, stropirea cu apă sfințită, bineînțeles toate aceste acte sunt însoțite de rugăciuni speciale rostite de P. S. Sa părintele Episcop și părintele Păcățian.

Urmează încunjurarea bisericii, cu cetirea celor trei sf. evanghelii, ungerea cu sf. mir și stropirea cu apă sfințită în dreptul sf. Altar, celor două strane, și ușile intrării principale. — Biserica din Miniș este masivă și destul de încăpătoare, însă în proporție cu bogăția și luxul creștinilor de aici, ar putea fi mai bine împodobită. Căci am observat oameni sănătoși, rumeni la față, cari însă hazeardiază în lux. Cu deosebire femeile întrec în mătăsurii și catifele pe damele bogate din Arad.

Sf. Liturgie decurge evlavios, cânta destul de bine corul țăranilor de aici.

Publicul admiră cu multă elevație sufletească frumșețea serviciului divin pontificat de părintele Episcop Grigorie și ceremonialul evlavios prin care împarte darul preoției diaconului Iosif Turcu din Vărădia și al diaconiei, candidatului de preot A. Dan ales și confirmat pentru parohia Pustiniș din tractul B. Comloș.

În priceasnă P. S. Sa părintele Episcop cu ver-va-i cunoscută rostește predica înălțătoare pe care o publicăm în No. de față.

Iar la fine împărtășește publicului binecuvântarea arhierescă, le dă spre sărutare sf. Cruce și împarte mai multe broșuri din „Biblioteca creștinului ortodox.”

Masa bogată se servește în sala mare a școlii de vințaleri, unde d. Zubor fost conzilier al orașului Arad, oferă oaspeților vinuri gustoase și de diferite soluri.

Iar la oarele 4 P. S. Sa Domnul Episcop, cu întreaga suită s'a întors la Arad.

Astfel părintele Episcop diecezan, în Dumineci și zi de lucru părăsește tihna odihnei și merge pe cărările cari pregătesc coborârea Domnului în mijlocul poporului. Și din comoara bogată a doctrinei și vieții lui Isus, din mărgăritarele sf. părinți și din adâncimile sufletului românesc, împarte, multe, multe daruri sufletești

AVIZ! Preoții *administratori parohiali* își pot ridica retribuțiile dela stat pe trimestrele *april-iunie* și *iulie-septembrie* a. c. începând de Luni 23 noem-vrie a. c. — la cassa consistorială.

Administrațiunea Cassei
Conzistorului Diecezan Gr. Ortodox Român Arad.

Ne trebuie o atmosferă morală sănătoasă.

Am citit undeva de mult că locuitorii din apropierea unui mare lac din *India* sufereau grozav de țințari.

Stăpânirea au cercat să-i stârpească cu gaze otrăvitoare și cu alte mijloace ucigătoare, dar toate în zădar.

În sfârșit un om înțelept a făcut următoarea propunere: Dacă vreți să vă mântuiți de ei să canalizați lacul, să depărtați *mocirla infecțioasă*, să creați o atmosferă sănătoasă și țințarii vor dispărea dela sine.

Zis și făcut! Lacul s'a canalizat, mocirla cu țințarii a dispărut și atmosfera s'a curățit.

Această întâmplare îmi vine în minte totdeauna de câte ori citesc ori aud discutându-se asupra mijloacelor, prin cari am putea ieși din haosul și oriza morală la care ne-a adus, cataclismul mondial și *neajunsurile noastre*.

Care este atmosfera de astăzi?

Fraudele, speculațiunile și escrocheriile sunt de ordinea zilei și se fac ziua la amiază cu o îndrăzneală extraordinară. Divorțurile și concubinatele sporesc, iar numărul nașterilor și cununilor binecuvântate de sf. biserică scad. Desfrâul și luxul e în largul său. Certe ca la ușa cortului.

Credința, frica lui Dumnezeu, iubirea de aproapele, caracterul, cunoștința demnității și munca cinstită și serioasă sunt batjocorite și desprețuite.

Genul literar pamfletar înfloreste otrăvind sufletele și răspândind miasmele anarhiei și imoralității.

Involuntar îmi vine în minte *mocirla infecțioasă* dela lacul din *India* și îmi aduc aminte de arborii roșii copleșiți de *insecte parazite*.

Trebue să o spunem limpede: *Câtă vreme ne găsim într-o astfel de atmosferă infectă și neprielnică, nu poate fi vorba de o serioasă îndrăptare a stărilor de azi și de o solidă educație morală a ființelor generațiunii spre folosul bisericii și a neamului și câtă vreme nu vom ști înlătura adevăratele cauze ale acestei crize morale, nu vom putea avea o atmosferă morală sănătoasă*. Aparențele scilicet să nu ne înșale.

Cauzele crizei morale le cunoaștem cu toții. Sunt multe. Amintesc numai vre-o câte-va și anume:

Slăbirea credinței, pentru care o parte din preoți încă poartă vina. Desfrâul scrisului. Curentele subversive propagate de oameni certați cu morală. Propaganda sectelor religioase. Otrava alcoolului. Lipsa de educație solidă și de bun simț. Lipsa de respectul legii și de autoritate. Superficialitatea în muncă și în vorbe. Prea mult politicianism și prea puțină muncă serioasă. Prea mulți aventurieri și speculanți politici. Lipsa de organizație și control serios. Lipsa de demnitate și conștiință, în fapte și în vorbe. Egoismul pă-

cătos care desbracă pe de aproape până la măduvă fără nici o mustrare de conștiință.

Nu încapă nici o îndoială că a Bisericii și a slujitorilor ei este chemarea și datoria în primul loc să consolideze temeliiile credinței, să înalțe moralul și să trăducă în faptă virtuțile creștinești. Regenerarea sufletească a poporului este una din atribuțiile principale ale Bisericii. Preotul prin opera de morală și culturală contribuie la întărirea sufletelor cetățenilor și la înălțarea lor morală. Această operă pretinde ca preotul să fie întreg al slujbei sale, pentru că altcum se face nevrednic de chemarea sa sublimă.

Prosperarea bisericii stă în apostolatul preotului, în dragostea chemării și a oamenilor; iar vrednicia preotului stă în atmosfera morală sănătoasă și prielnică, ce și-a știut-o creia în parohie. Să nu ne amăgim!

Cu un lucru trebuie să fim în curat. Credință numai prin credință, morală numai prin morală, cinste numai prin cinste și suflet și viață creștinească numai prin suflet și viață creștinească putem dobândi întocmai ca și profesorul în școală: lumină numai prin lumină poate răspândi; iar soarele numai prin lumină și căldura sa produce lumină, căldură și viață.

Nu aceea e lucru de capetenie, că un medic câte rețete a scris *pentru alții*, ci câți bolnavi a vindecat. Aceasta se potrivește și pentru activitatea pastorală a preotului.

Atmosfera morală trebuie să o creieze preotul mai întâi în familia sa.

Familia preotului, trebuie să formeze o mică comunitate creștinească care să servească de model credincioșilor, că cum trebuie să viețuiască creștinul adevărat.

Aici se începe activitatea pastorală a preotului. Aici trebuie să se creieze centrul unei atmosfere morale sănătoase, care să se răspândească și asupra credincioșilor și să ridice moralul acestora.

Casa preotului trebuie să fie ca un far luminos la cure toți credincioșii să privească cu încredere și cu dragoste.

Dacă preotul e părintele sufletesc al credincioșilor săi, preoteasa trebuie să fie maica ocrotitoare a poporului, mâna dreaptă a preotului în opera de morală și de caritate.

Nu e locul aici să facem Teologie pastorale; dar trebuie să accentuăm deosebit, că una din datoriile principale ale fiecărui preot este ca mai întâi de toate să creieze și să întărească în parohia sa o legătură de stimă, de dragoste și de încredere, ce trebuie să existe între el și pastoriții săi, căci nu mai așa îi va putea angaja la o viață creștinească, la purificarea atmosferei morale și la întărirea așezămintelor bisericești.

Unde lipsește aceasta legătură sufletească dintre preot și credincioși, activitatea pastorală a preotului

nici când nu va putea produce și obține rezultatele dorite. Pentru crearea unei astfel de legături sufletești se presupune o purtare neexcepțională din partea preotului.

Grupând în jurul său elementele cele mai bune, *cu cari va trebui să fină contact pastoral* neîntrerupt va introduce în parohia sa pe neobservate *misionarismul laic*, spre a-i fi ca ajutor în conducerea treburilor din parohie și în opera de desrădăcinare a datinelor stângace din popor.

Misionarismul laic condus cu pricepere și tact pastoral este cel mai puternic mijloc de propagandă religioasă morală în parohie presupunând că preotul însuși este un misionar devotat în parohia sa prin priceperea, devotamentul, prin viața și faptele sale.

Și fiindcă preotul, în sensul noului regulament, este președintele de drept al adunării și al consiliului parohial și conducătorul oficiului parohial, deci trebuie să fie nu numai preot după rânduiala lui Melchisedek, ci și bun administrator al parohiei sale.

Adevăratul preot trebuie să fie un zelos și înțelept păstor și îngrijitor al sufletelor și un corect și cinstit chiversitor al averilor parohiale, *căci preoție fără păstorie și autonomie bisericească fără administrație nu se poate închipui.*

Cel ce nu se interesează de administrarea corectă a averilor parohiale, nu se va îngriji serios nici de trebuințele sufletești ale credincioșilor săi.

Unde preotul știe să *armonizeze cu înțelepciune* aceste două îndatoriri principale acolo se formează o atmosferă morală sănătoasă. Într-o astfel de atmosferă și bucurându-se preotul de dragostea și încrederea poporului, cuvântul lui Dumnezeu propovăduit de preot va afla pământ bun în inimile credincioșilor și va aduce rod însușit.

Cunoaștem pilda sămănătorului că nu toată sămânța aruncată în pământ aduce rod; dar cunoaștem și activitatea sfinților Apostoli, cari au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu și au evanghelizat popoare pângărite fără considerare la greutate și persecuțiuni. *Operile mari se înfăptuiesc numai prin jertfe mari:*

Unde preotul e conștios de chemarea sa și își îndeplinește aceasta chemare cu abnegațiune, cu devotament, zel apostolesc și cu pricepere și mai ales *când zelul preotului izvorește din temeliiile vieții sale sufletești*, în parohie se crează încetul cu încetul o atmosferă morală sănătoasă, un raport de stimă și de încredere între preot și parohianii săi și comunitatea bisericească prosperează.

Dela sine se înțelege, că Biserica și Statul trebuie să faciliteze munca preotului punându-i la dispoziție mijloacele necesare și asigurându-i o existență corespunzătoare, ca să se poată ocupa de misiunea sa mai mult decât de trebuințele familiei sale știut fiind că preotul are și datorinți de părinte trupesc.

(Va urma.)

Ziarele și Clerul.

de Dr. I. Felea.

Credeam că ziarul „Cuvântul”, dealtcum bine redactat și scris cu mult suflet de unii dintre cei mai distinși scriitori ai neamului românesc — își va face datoria și *pentru biserica Neamului*, care totdeauna în trecutul — precum și în prezentul nostru ni-a fost anghira cea mai tare și pavază nebiruită.

Pentru aceasta cu bucurie a fost primit acest ziar pe meleagurile din apus ale țării, i-am deschis casele noastre și cu multă plăcere i-am cetit șirele sale.

Nu de mult însă și nu înțeleg pentruce, de un timp simpaticul ziar, la popasuri scurte, voind să apară ca și când ar fi apărătorul ortodoxismului, izbește cu norol, la toate ocaziile, în toate instituțiile sale. Odată nu-i convine participarea reprezentanților bisericii noastre la conferința bisericească din Stockholm. De altădată — și mai de multeori a făcut aceasta — face o strașnică critică hotărârii acum îndeplinite, pentru înălțarea bisericii noastre strămoșești la rangul binemeritat de „*patriarhie*”.

Curios că onoratului ziar nu-i ajung marile merite din trecut ale bisericii noastre ortodoxe, iar stăruințele prezente ale acesteia nici nu se iau în seamă ne cum de onor. „Cuvântul”, dar chiar nici de „Universul”. În loc să ni-se tindă mână de ajutor din partea acestor ziare recunoscute ca sprijinitoare ale bunelor tradiții de apărarea neamului, în loc de a ne oferi ospitalitate frățescă, suntem frustrați. Și iată pentruce! Pelângă cele două „*păreri separate*” de mai sus ale „Cuvântului”, am putea să mai înșirăm încă multe întru dovedirea părerii noastre. Ajunge să-i pomenim însă despre următoarele: în Nr. 251 și 252 din luna Septemvrie, clerul ortodox este batjocorit pentru îndrăzneala nemai pomenită a adventiștilor cu încercarea obrasnică de a să vâri chiar în Mănăstirea Cernica. Tot „Cuvântul” batjocorind pe temelul unei informații greșite pe I. P. S. Mitropolit Nectarie al Bucovinei, dă prilej tuturor să batjocorească clerul.

Dacă onor. „Cuvântul” ar dori să interpreteze altcum cele de mai sus, fie-ne permisă întrebarea: Atunci pentruce la toate ocaziile face atâtea temeneli bisericii catolice apusene și Vaticanului? — Dacă vrea să servească cu sinceritate și imparțial cauza dreptății în fața publicului cetitor, de ce n'a avut bunăvoință de a publica articolul meu ca răsuneț într-o chestie prea actuală între noi, catolici și protestanți? Acest articol, intitulat „*Impăcare religioasă*” va apare în nrul viitor al acestei reviste.

Am dat numai câteva fapte observate la ziare pe care nu le socotim dușmane Bisericii. Dar cele cari ne dușmănesc câte nu publică. Cu ce te aperi? Unde te desvinovățești? „Foile cari merg în mâna preoților și a cutăror credincioși, oameni de omenie, criticând pe unii, lingușind pe alții, dupăcum le dic-

tează interesul" — zice Pr. prof. Dr. Popescu — Mă-lăești — „nu vor schimba părerea" greșită „acelor mulți asupra clerului".

Cum vom putea pune stăvilă bărfelilor? La aceasta răspund cu dorința generală a tuturor clericilor înțelepți:

Dacă clerul ortodox va avea o foaie bună, cinstită — care să apară zilnic pentru publicul mare, nu va mai îndura multă vreme ocara unuia său altuia, căci cu vremea se va vedea adevărul. — Altfel și de acum înainte toți vor trece peste dorințele și chiar peste munca preoților.

O primejdie națională.

(Conferință.)

de Melentie Șora, preot.

(Urmare.)

Dar iată cum grăiesc despre acest rău și numărul brevetelor pentru vinderea spirtoaselor în orașul Timișoara, unde în anul 1919 erau în toate cartierele orașului total 240 și anume: Cetate 40; Fabric 90; Elisabetia 34; Iosefin 55; Mehala 21. Față cu acest număr anul 1925 se poate mândri cu un plus de 1925 și anume Cetate 55; Fabric 116; Elisabetin 54; Iosefin 101; Mehala 37; Total 365. Un spor deci care trece în 5 ani 50%. După foaia economică „Consum" (Cluj) în țară sunt 429 întreprinderi industriale cu producție anuală de 470,000 hlitri. Din acest product Ardealul singur dă 270,000 hlitri, pentru fabricarea cărora se consumă cel puțin 18,000 vagoane cartofi, 7,000 vagoane porumb, 6,000 vagoane orz. Din acest spirt 60,000 hltr. se întrebuințează spre scopuri industriale iar restul de 410,000 hltr. se bea. Calculat în bani prețul acestui quant trebuie să îngrozască pe oricine, care își dă seama nu numai de rușinea ce se face ci și de faptul cum hrana bună, substanțioasă numai după ce este prefăcută în venin se consumă.

În Anticitate pentru justificarea abuzului de alcool, fantazia omenească iscoditoare a aflat că și nemuritorii locuitori al Objupului se adunau la porunca lui Zeus în lăcașurile dela poalele norilor și se ospătau.

Așa și țaranul român totdeauna cearcă să motiveze consumarea beuturi: b. o. baba Floare bea să se încălzească când răcește Moșul ei deși scrintește mâna se unge cu răchie cu canforă și bea să-i treacă durerea. Onuț nepotul lor e îndemnat și el de bunica să beie diminența pe inima goală să prindă putere, să se'ngrase.

Românul dealtcum face cunoștință cu sticla încă în fașa. Nu înzădar sau înighebat versurile:

„Popa când m'a botezat
Sticla de gât mi-a legat.“

Și de câte ori văd pe creștinii mei, că după botez scot indispenzabila sticlă să se cinstească de viața lungă a micului făt; par'că văd ca un paradox foarfecile ursitoarei *Atropos* tăind firul vieții tors de *Clotho* din tabloul în care mitologia simbolizează roștul ursitoarelor.

Iată cum se hotărăște soarta omului și cum devin părinții ursitoarele rele ale norocului fiilor lor.

Dacă ar ști mama ce otravă este în picurul de răchie jidovească n'ar uda nicicând buzele fătului crud cu beutura, care arde pelița guriței și a întregului tub digestiv, cu care vine în primul loc în contact. N'ar turna în guriță când are sgârçiri de stomac sau iutestine, răchie din sticla, ghiftuită cu iarba lui Tatin, piparcă și alte ierburi de leac, ca să-i aline. Nu l'ar ameți ca să adoarmă și nu s'ar ameți pe sine, cu credința, ca de beutura îi vine laptele.

Ocaziunile de beție în viața socială nu sunt rari. Îți vine un oaspe? Îi tratez cu o țulcă! Se cade! Formele convenționale te obligă! O dulceață? Un Sirop? La noi încă n'au putut scoate din uz răchia.

Apoi generos cum e românul ajută la vecin. Dar clacă fără vinars cine a mai văzut? E compătimitor, iar pomenile românești sunt poverbiale îndeosebi în Banat. Și dacă ele de fapt au un termiu moral, acela este necunoscut, sau rămâne pe planul al doilea pentru creștinii noștri. Nici nu mai pomenim de nunțile lungi, căci iarăși Scriptura zice: „vinul să veselească inima omului". Dar târgurile, zilele onomastice, bauchetele, convenirile pretenești sau oficiale, congresele, toate, toate își au după punga epilogul binecunoscut și practicat al adorării lui Bachus nu arareori până la exces.

Câți dintre preoții cari la alegere au trebuit să probeze pe lângă anumite desterități, capacitatea în mâncare și mai vărtos beutura, au cercat mai târziu cu tot sufletul să stârpească acest blăstămat vițiu dintre credincioșii lor. Și nu numai că nu le-a succedat dar a dat de multe neplăceri. Copleşți apoi de acestea și alte greutăți ale sorții, uitând povața Scripturii, au ascultat glasul de sirenă al poetului:

„Când te-ajunge-o grije grea
Nu te plânge! Taci și bea!"

Și aci a început apoi seria de poticniri și smințeli. Oglinda opiniei publice, literatura și presa a înfierat aspru orice greșală!

În paginile pline de muzicalitate ale limbei lui Sadoveanu trăiesc multe figuri înreverendate prinse în astfel de profil, alături de câteva caricaturi schitate în verbul sobru, incisiv al lui Caragiale, ca ceva real al vieții sociale bisericesti. Nici n'aș aminti de scriitorii porniți contra tagmei preotești, a căror fantazie proiectează tipuri ireale, ca să ne batjocorească, dacă P. C. Sa Păr. Mosoia nu ne-ar fi dat prilej să cetim aberațiunile lui V. Pop, reproduse în Nr.ii penultimi, ai revistei „Crucea".

(Va urma.)

Nr. 4043/1925.

Ordin circular

către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din eparhia Aradului.

Apropiindu-se din nou ziua cea mare de 1 Decembrie în care zi neamul românesc din Ardeal, Bănat și „Țara Ungurească” în marea adunare dela Alba-Iulia (1918) a proclamat unirea cu patria-mamă într'un singur stat național, dispunem ca în toate bisericile noastre de pe teritoriul eparhiei Aradului să se țină în această zi măreață *serviciu divin* urmat de o predică potrivită momentului istoric.

Arad, la 17 Noembrie 1925.

Consistorul ortodox român din Arad.

INFORMAȚIUNI.

Sfințire de biserică. Duminică în 22 I. c. P. S. Sa Domnul Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa va sfinți biserica din *Berindia* protopopiatul Buteni, iar Luni în 23 I. c. va sfinți biserica din *Aciuma*, protopopiatul Hălmașiu. P. S. Sa părintele Episcop va sosi împreună cu suita Sa, Sâmbătă după masă la Buteni, și oficia serviciu la Biserica noastră de acolo, iar peste noapte va poposi la părintele protopop Fl. Roxim.

Societate de lectură „Andrei Șaguna” a elevilor școlii normale din Sibiu, s'a constituit pe anul școlar 1925—26 în ședința ținută la 9 Octombrie 1925 sub presidența Preacuviosiei Sale Protosincol Dr. V. Stan, director al școlii normale Arh. în modul următor:

1. Președinte: Gheorghe Maier prof.
2. Vice-președinte: Petru Severiu cl. VII.
3. Notar I: Simion Radu cl. VII.
4. Notar II: Ioan Murășan cl. V.
5. Cassar: Iosif Bărluțiu cl. VI.
6. Controlor: Dumitru Hămbășan cl. V.
7. Bibliotecar: Ioan Tatu. cl. VI.
8. Vice-bibliotecar: Traian Balint cl. IV.
9. Redactorul revistei școlare „Zorile” Ioan Bea cl. VII.
10. Econom: Ioan Breazu cl. VI.

Membrii în comisiunea literară:

- Clasa VII. Alexandrina Berariu și Silvestru Garcea.
 „ VI. Elena Mihailescu și Dumitru Călugăr.
 „ V. Cornelia Stan și Alexandru Coman.
 „ IV. Ioan Avram și Ioan Ciorogariu.
 „ III. Dumitru Măneguțiu.

Mulțumită.

P. Sf. Episcop Grigorie mulțumește tuturor acelor cari din prilejul decedării iubitului său părinte, prin condoleanțele lor și-au adus aminte că mângăierea în întristări alină durerile.

CONCURSE.

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II-a Checheș, tractul Belint, se excrie concurs cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Biserica și Școala”

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jughare parte arător, parte fânați.
2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu parte cucuruz.
3. Stolele legale.
4. Întregirea de dotație dela stat și
5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3 camere, bucătărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intru cât nu se vor prezenta concurenți cu cvalificație de cl. II., se admit și de cei cu cvalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat să catehizeze la școala confesională din loc fără altă remunerațiune și a plăti dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belint, județul Timiș-Torontal, și sunt poțiti a se prezenta într'o Duminică, ori într'o sârbătoare, în sf. biserică din Checheș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protopop. tractual spre a-și dovedi, că au cvalificația prescrisă, și întru cât sunt din alta dieceză trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Ioan I. Papp, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Cherasim Sârbu*, protopb.

—□—

1—3

Nr. 412—925

Concurs repetit: Pentru îndeplinirea parohiei *Lalașint* (protopopiatul Lipovei) devenită vacantă prin decedarea parohului Ioan Hadan în conformitate cu rezoluțiunea consistorială N- 3604/925, se publică de nou concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul officios a Bisericii și Școala.

Emolumentele sunt:

- 1) Un intravilan parohial.
- 2) Una sesiune de pământ parohial în estenziunea sa de astăzi așa precum a folosit-o decedatul paroh de 32 jugh. și anume: 20 jugh. arabil și 12 jugh. fânaț tot la șes, pe timpul cât va fi numai un preot în comuna bisericască.
- 3) Stolele legale.
- 4) Birul legal care stă din una măsură cucuruz dela fiecare număr de casă, iar dacă pe un intravilan ar fi două case, aceste la oaltă plătesc măsura respective de fiecare jumătate măsură.

Din venitul parohial jumătate — până la 2 Martie 1926 — compete văduvei preotese rămase după decedatul preot, care va suportă toate sarcinile de impozite după acest beneficiu.

Alesul e obligat a suportă toate dările după beneficiul său și a catehiza la școala primară din loc.

Parohia e de clasa III-a recurenții vor dovedi asemenea cvalificațiune.

Reflectanții i-și vor înainta recursurile ajustate cu documentele recerute — adresate comitetului parohial ortodox român din Lalașinț — la oficiul protopopesco ortodox român din Lipova și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sorbătoare în sf. biserică din Lalașinț, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din alta dieceză au să posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, eia-ce vor dovedi protopresbiterul tractual spre a li-se da voia a se prezenta în parohie.

Lalașinț, din ședința comitetului parohial ortodoxă română ținută la 8 Iunie 1925.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopop.

—□—

3—3

Pentru întregirea parohiei vacante din **Dobrești**, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“, pe lângă următoarele venite:

1. Usufructul sesiei parohiale constatătoare din 32 jugăre pământ, cu drept depășune.
2. Usufructul unui intravilan de 800□.
3. Stolele legale și
4. Retribuția dela stat, pentru care parohia nu la nici o răspundere.

Casă parohială nu este, dar dacă nou alesul poate și voește să ocupe și postul de învățator la școala primară, care e ocupat de învățator tolerat, va locui în edificiul școlii; la caz contrar se va îngriji însuși de locuință.

Parohia e de cl. III-a și așa dela reflectanți se cere cvalificația corespunzătoare acestei clase, va predica în toate Duminecile și Sărbătorile.

Alesul supoartă toate dările după beneficiul său, fiind îndatorat a catihiza elevii ortodox români dela școala primară din loc, fără altă remunerație din partea parohiei.

Reflectanții își vor înainta petițiile instruate în regulă, comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral din Belinț, județul Timiș-Torontal, în termenul concursual.

Tot în acest termen sunt poștiți a se prezenta într'o Duminecă sau într'o sărbătoare în sf. biserică din Dobrești, județul Caraș-Severin, pentru a-și arăta dexteritatea în cântare și oratorie, eventual în cele rituale.

Reflectanții din alte dieceze, au se dovediască șefului tractual, că au binecuvântarea P. S. D. Episcop diecezan, pentru a putea reflecta la această parohie.

Comitetul parohial.

In înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopop.

—□—

2—3

„Comuna bisericească ortodox română din **PARTĂ**, are de vânzare 2 clopote de alamă în greutate 100 și 300 kg. cu balansurile din fier. Fabricantul clopotelor garantează o durabilitate de 20 :: de ani, din care au trecut 5 ani. ::

A v i z.

Se aduce la cunoștința On. public, autorităților publice și autorităților bisericești, că am deschis un birou de

„ARCHITECTURĂ și CONSTRUCȚIUNI“

instalat visa-vis de gara CFR. Arad.

Executăm tot felul de planuri și devize pentru locuințe, școli și biserici și alte lucruri cari aparțin arhitecturii, totodată și întreprindem orice lucrări de această ramură.

Cu stimă:

DAN și DRECIN,

Birou de Arhitectură și Construcțiuni.

In editura **Librăriei diecezane din Arad** a apărut:

CALENDARUL DIECEZAN PE ANUL 1926

cu următorul conținut: Cronologia, sărbători și alte zile schimbăcioase, Posturile, Deslegări de post, Parastase oficiale, Sărbători naționale, zile de repaus la judecătoria, Regentul anului, Anotimpurile, Partea calendaristică, *Tabloul cel mai exact și complet al târgurilor din Crișana, Banat și Ardeal*, și o parte literară instructivă, împodobită cu mai multe clișee. **Prețul unui exemplar 12 Lei, iar a celui cu șematismul diecezel Arad 14 Lei.**

A v i z.

Cu onoare aduc la cunoștință onoratu-lui public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.